

Rašeliniště

Mires: swamp, bog, fen and moor

Zonace rašelinišť'

I Polygon-r.

II Palsa-r.

III Aapa-r.

IV Pokryvná r.

V Minerotrofní
r. lesní zóny

VI minerotrofní
submeridionální

VII stepní a
polopuštní obl.

VIII Kolchická
obl.

IX Středozevní
obl.

X Horská r.

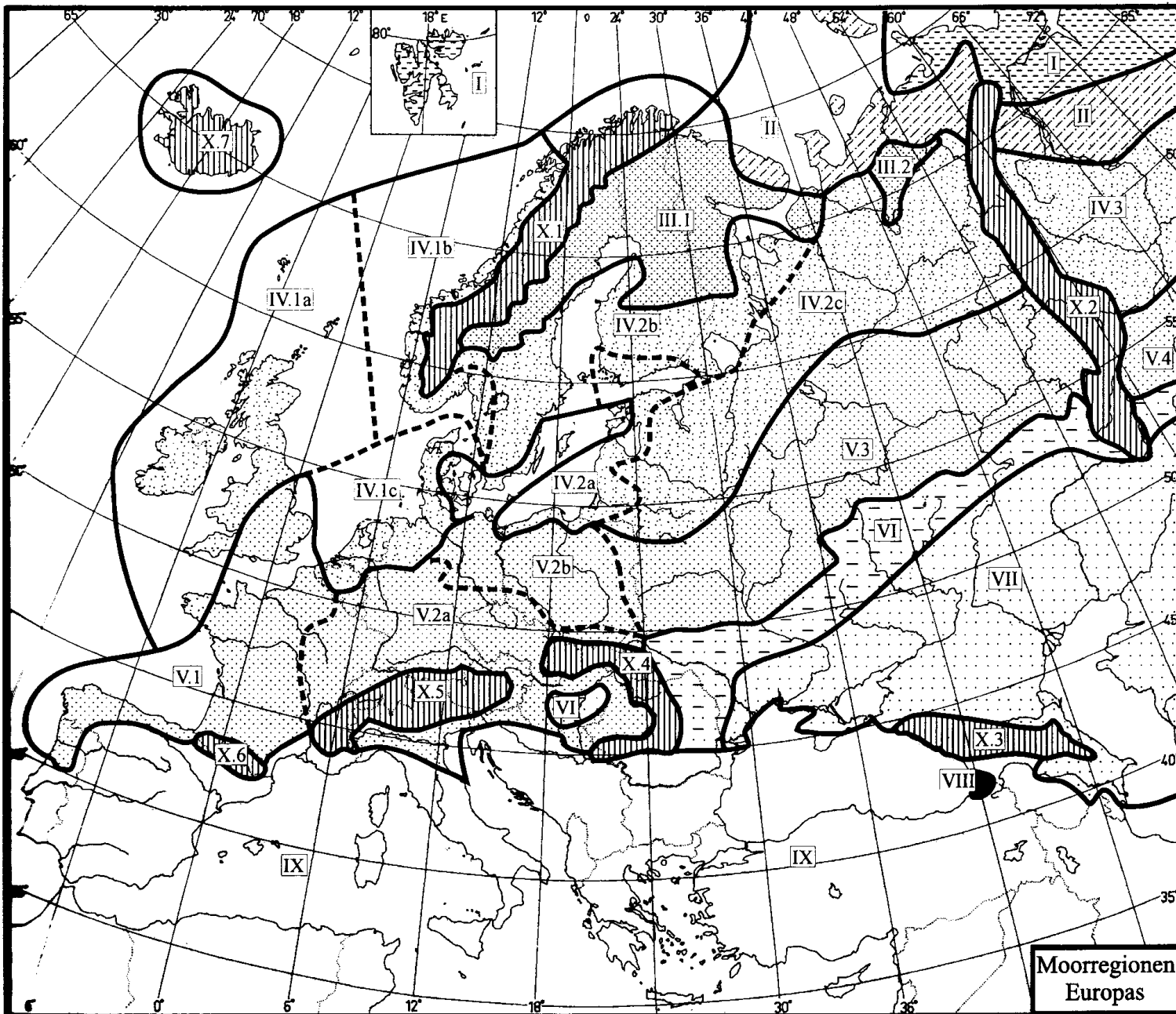

Abb. 6-8: Die Moorregionen in Europa (auf Basis von u.a. Botch & Masing 1983, Succow & Jeschke 1986, Meusel et al. 1978, Kerkovskaya 1980, Gribova & Neuhäusl 1989, Bohn & Katenina 1995, Walter & Breckle 1994, Knapp et al. 1998).

Abb. 71: Polygonmoor/Lenadelta/Yakutien (Russland).
Photo: M. Succow

Abb. 72: Polygonmoor/Lenadelta/Yakutien (Russland).
Photo: M. Succow

Abb. 73: Polygonmoore/Lenadelta/Yakutien (Russland).
Photo: M. Succow

Abb. 59: Aapa-Moor (Schweden).

Abb. 60: Aapa-Moor (Schweden).

Abb. 61: Aapa-Moor (Finnland).

Abb. 62: Aapa-Moor/Obtiefebene/Westsibirien (Russland).

Abb. 68: Torfplateaumoor/ Obtiefebene/Westsibirien.

Abb. 69: Torfplateaumoor/ Obtiefebene/Westsibirien.

Abb. 65: Palsamoor/Obtiefebene/Westsibirien.

Abb. 66: Palsamoor/Obtiefebene/Westsibirien.

Abb. 70:
Torfplateaumoor/
Obtiefebene/
Westsibirien.

Abb. 67: Palsamoor/
Obtiefebene/
Westsibirien.

Schneesmelzwassers zu entkommen und die nur noch vom Regenwasser versorgt werden, also Hochmoorelemente darstellen, die von Niedermoorelementen (den Flarren) umgeben sind).

Permafrostmoore *Palsamoore*

Bereits in der borealen Zone der Strangmoore kommt es immer wieder vor, dass das Eis, das sich in den langen Wintern im Torfkörper bildet auf Grund der ausgezeichneten Isolationswirkung des Torfes in den kurzen Sommern nicht mehr auftauen kann. Mit

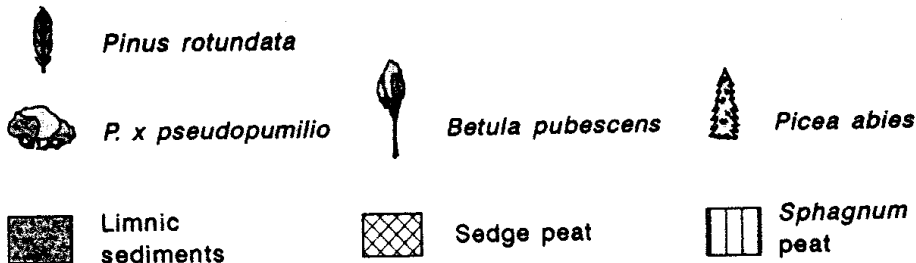
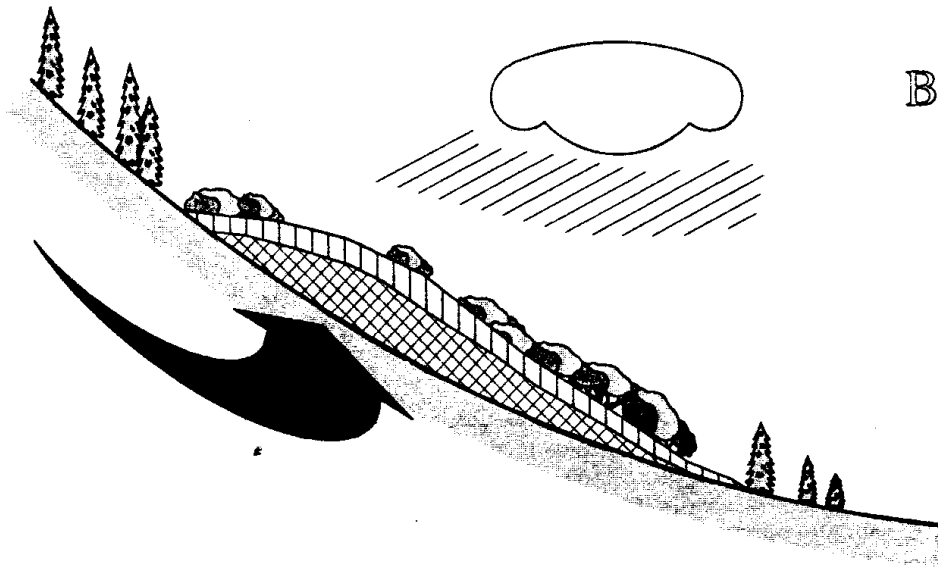
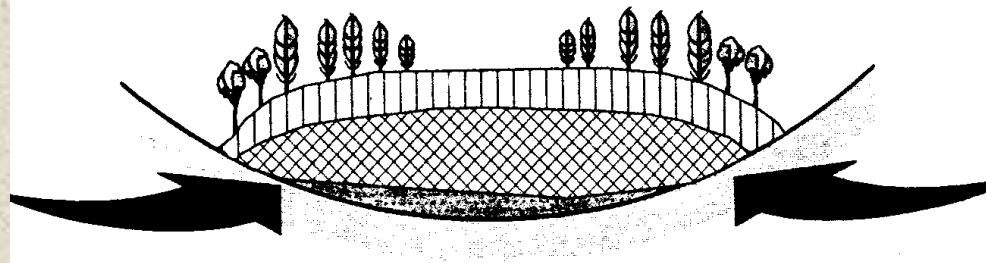
Abb. 74: Das Lenadelta, eine Moorlandschaft von der Größe Österreichs (Landsat 7_2000; by NASA Applied Science Directorate, <https://zulu.ssc.nasa.gov/mrsid/mrsid.pl>)

Topologie rašelinišť

A údolnicová rašeliniště
zarůstající procesem
terrestrializace

B svahová rašeliniště
formovaná paludifikací

Příklad vývoje rašelinišť na Šumavě (Soukupová
1996)

Zonace vrchoviště

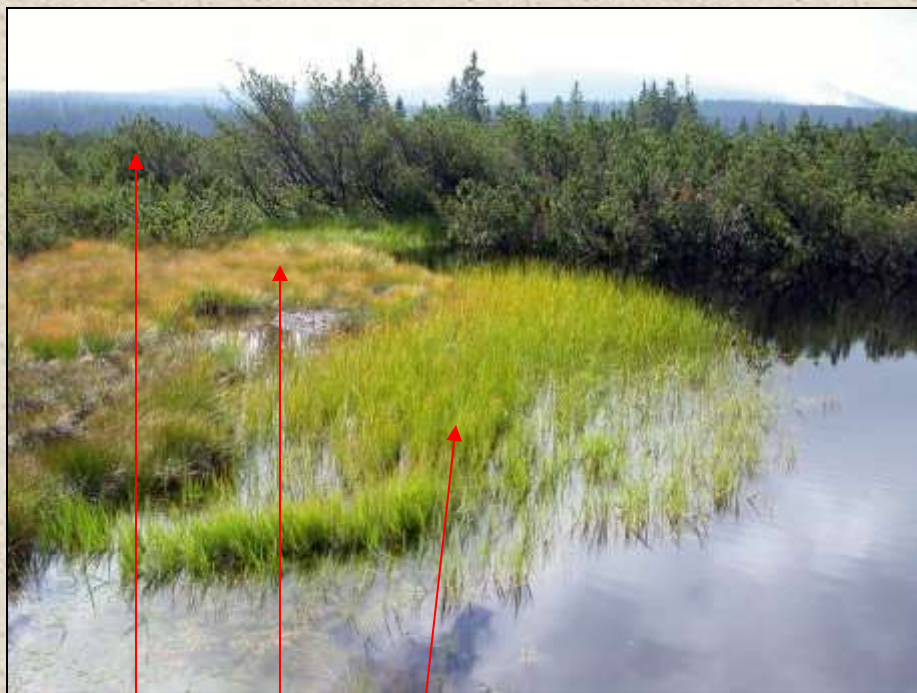
Rašelinná smrčina

Rašelinný lag (R2.3)

Vrchoviště (R3.2)

**Krušné hory – Myší kout
(900 m n.m.)**

R3.2

R3.1

R3.3

V3

Montánní vrchoviště (Weidfellerky)

Stará jímka – zazemněné karové jezero pod Poledníkem

Terminologický slovník

Rašelinná louka (sedge meadow) – mělké mokřady s dominantními ostricemi

Rašeliniště (moor, mire) – mokřad s procesem rašelinění na rašelinném humolitu s potlačeným rozkladem (viz také rašelinná louka, slatiniště, vrchoviště).

Slatiniště (fen) – minerotrofní typ rašeliniště, konkávní reliéf, neutrální až alkalická reakce, dominují spíše ostrice

Vrchoviště (bog, peat bog) – ombrotrofní typ rašeliniště, konvexní reliéf, kyselá reakce, huminové kyseliny, dominují spíše rašeliničky, suchopýry a keříčky, bory.

Mikrotopografie

Šlenk – bult

Flark – vrstevnicové šlenky, svahová r.

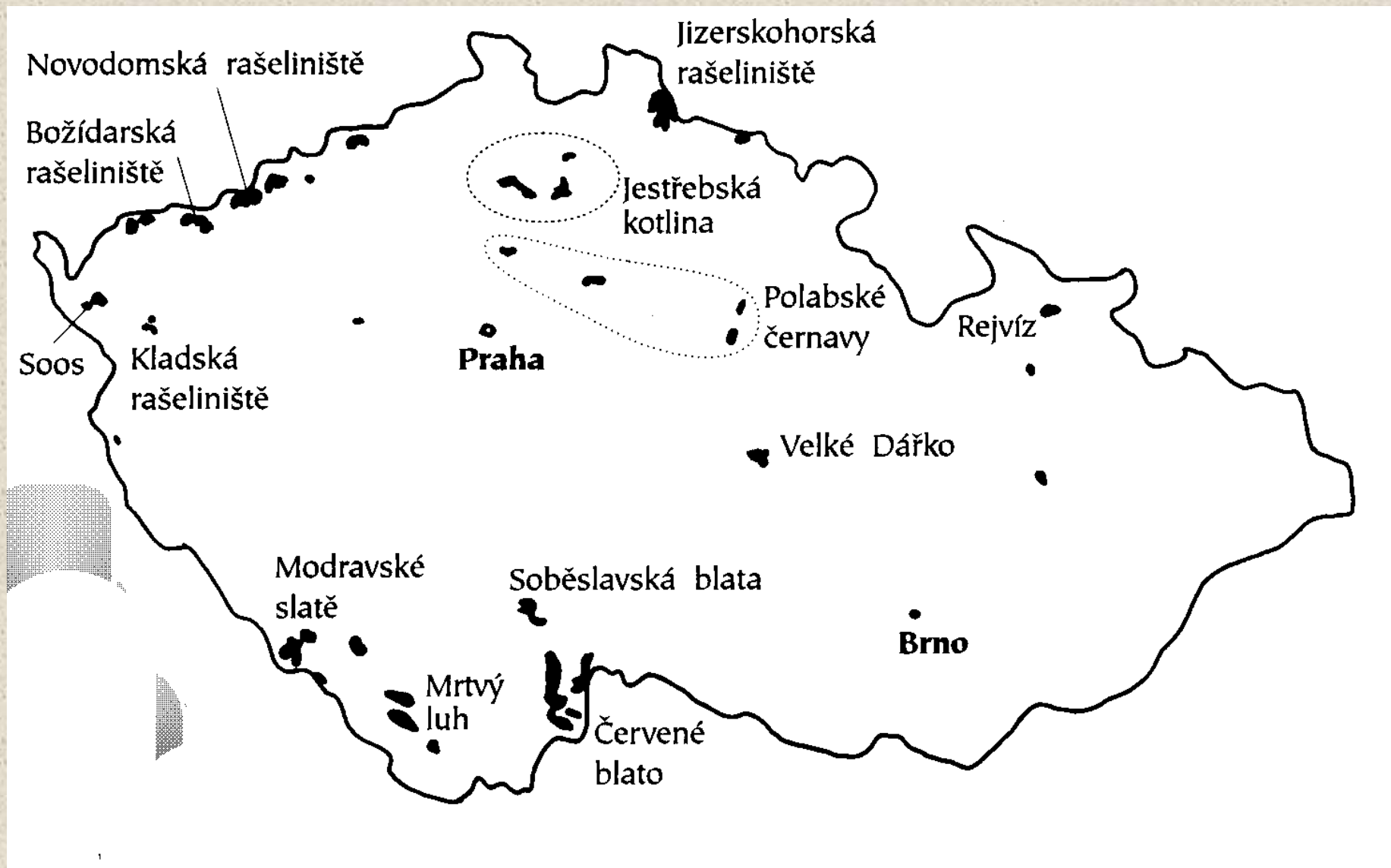
String – vrstevnicové bulty, svahová r.

Kolk, rašelinné jezírko (kolk) – dystrofní či oligotrofní rašelinná tůň

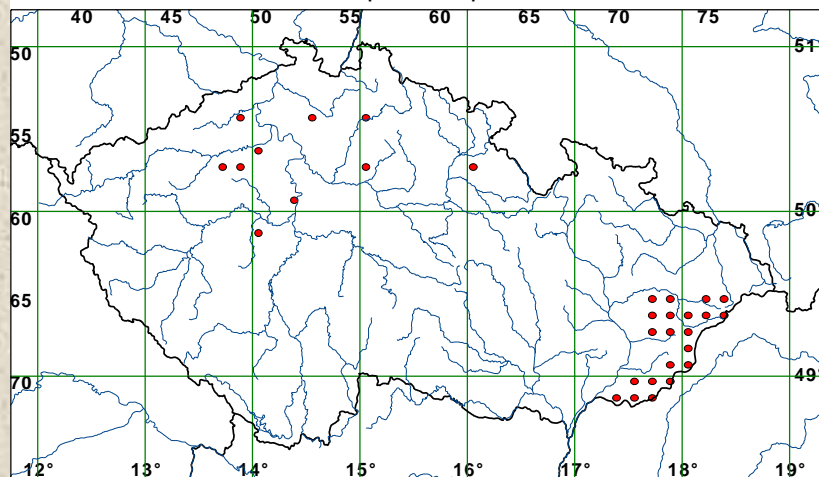
Blank

Rozšíření hlavních rašelinišť v ČR

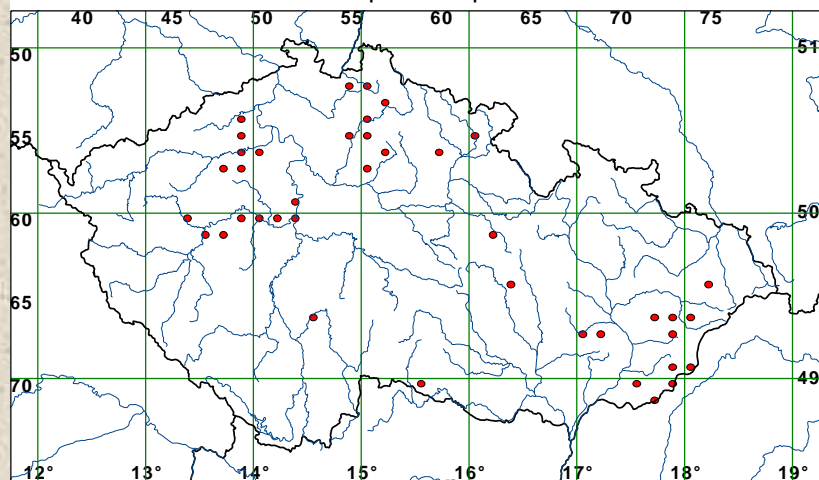
R1.1 Luční pňnovcová prameništř

Luční a lesní pňnovcová prameništř

*R1.1 Luční pňnovcová prameništř B – Svaz *Caricion davallianae* (také R2.1): *Carici flavae-Cratoneuretum filicini*. – Svaz *Calthion*, podsvaz *Calthenion* (také T1.5): *Cirsietum rivularis eriophoretosum latifoliae*, *Cirsietum rivularis equisetetosum telmateiae*

R1.3 Lesní pňnovcová prameništř

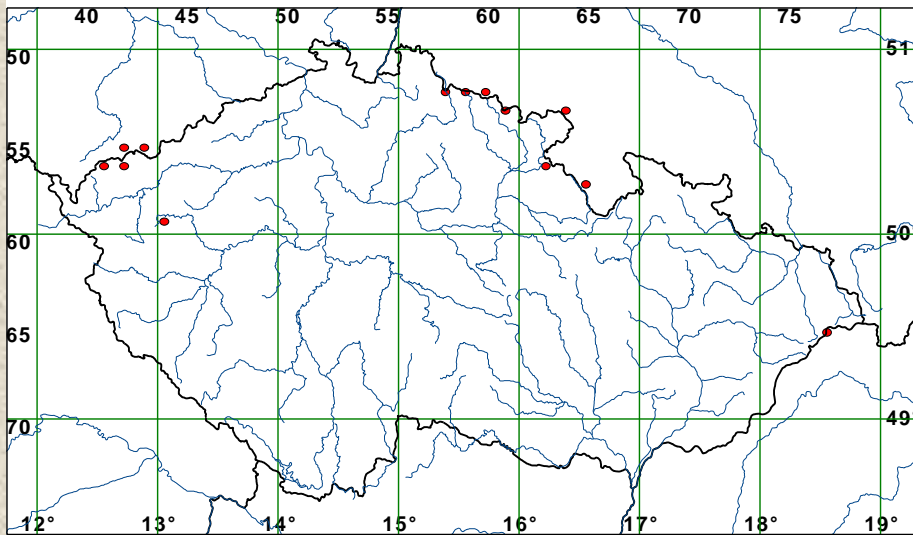

*R1.3 Lesní pňnovcová prameništř B – Svaz *Lycopodo-Cratoneurion commutati*: *Pellio endiviifoliae-Cratoneuretum commutati*

Údolí Kodskeho potoka a Cisar'ska rokla

R1.2 Luční prameniště bez tvorby pinovců

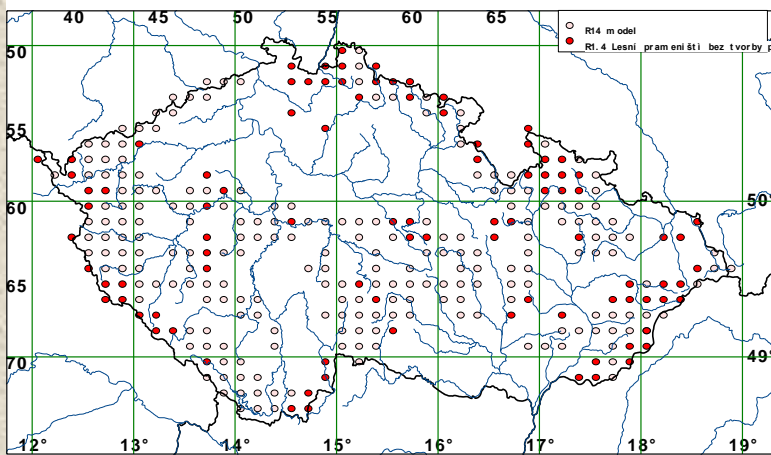
Luční prameniště

-R1.2 Luční prameniště bez tvorby pěnůvů B –
 Svaz *Cardamino-Montion* (také R1.5): *Caltho*
minoris-Philonotidetum seriatae

- Dg *Cardamine amara* – řeřišnice hořká
 Dg Dm *Montia fontana* – zdrojovka hladkosemenná
 Dg Dm *M. hallii* – zdrojovka potoční
 Dg *Stellaria uliginosa* – ptačinec mokřadní
Swertia perennis – kropenáč vytrvalý
Viola palustris – violka bahenní
- Mechorosty**
 Dg Dm *Philonotis fontana* – vlahovka prameništní
 Dg Dm *Rhizomnium punctatum* s. lat. – měřík
 tečkovaný
 Dg Dm *R. punctatum* – měřík tečkovaný
Sphagnum riparium – rašeliník pobřežní

R14model R14

Lesní prameniště

-R1.4 Lesní prameniště bez tvorby pěnů B

– Svaz *Cardaminion amarae*: *Cardaminetum amarae*, *Cardamino-Chrysosplenietum alternifolii*, *Chrysosplenietum oppositifolii*, *Veronico montanae-Caricetum remotae*. – Svaz *Petasition officinalis* (také M5):

Chaerophylletum cicutariae

Bylinné patro

Dg Dm *Cardamine amara* – řeřišnice hořká

Dm *Carex pendula* – ostřice převislá

Dg Dm *C. remota* – ostřice řídkoklasá

Chaerophyllum hirsutum – krablice chlupatá

Dg Dm *Chrysosplenium alternifolium* – mokrýš střídavolistý

Dg Dm *C. oppositifolium* – mokrýš vstřícnolistý

Dm *E. telmateia* – přeslička největší

Dm *Eupatorium cannabinum* – sadec konopáč

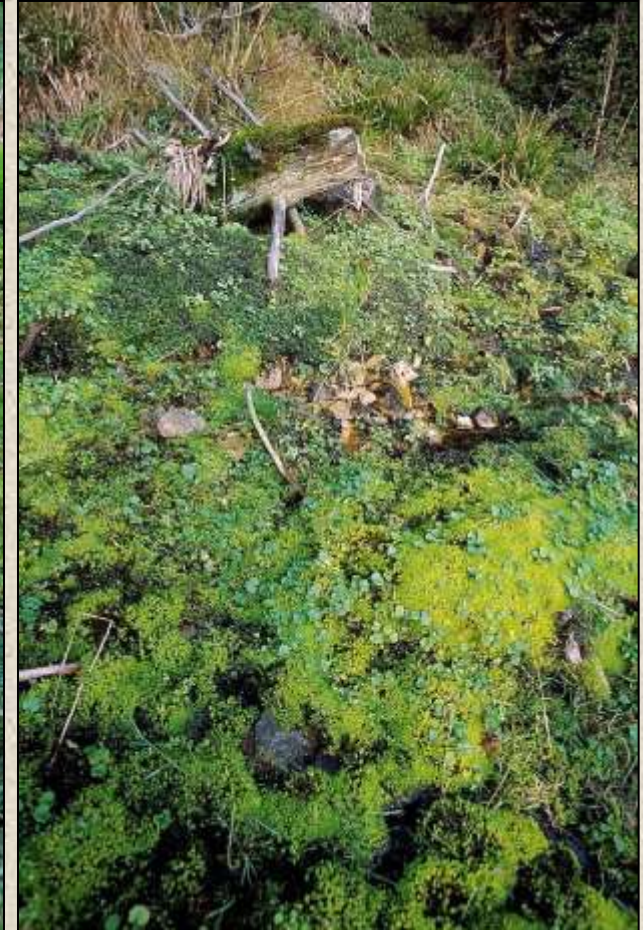
Dm *Impatiens noli-tangere* – netýkavka nedůtklivá

Horský typ – Jeseníky (klimatické smrčiny)

Křivoklátsko (bučiny)

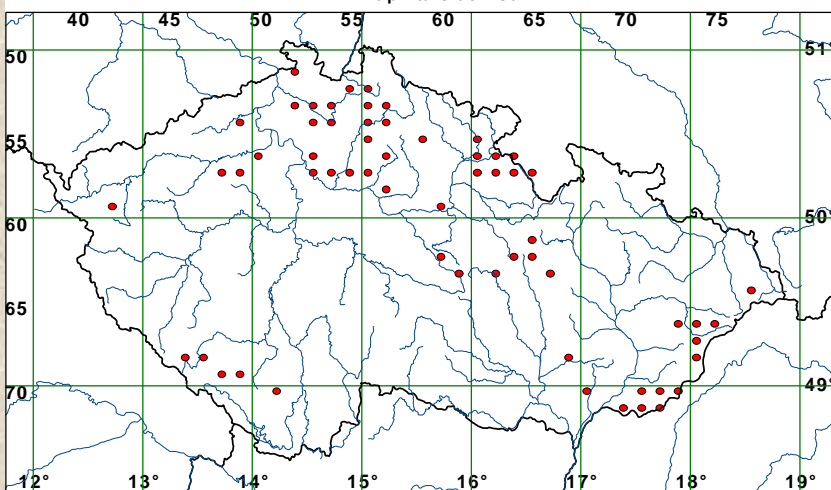

- Dg Dm *Petasites albus* – devětsil bílý
Rumex sanguineus – šťovík krvavý
Stachys sylvatica – čísteček lesní
Stellaria uliginosa – ptačinec mokřadní
Veronica beccabunga – rozrazil potoční
Dg Dm *V. montana* – rozrazil horský

Mechorosty

- Dg Dm *B. rivulare* – baňatka potoční
Dg *Cratoneuron filicinum* –
hrubožebrec kapradinový
Dm *Dicranella palustris* – bezkřídlatka kostrbatá
Dg *Pellia epiphylla* – pobřežnice obecná
Dg *Rhizomnium punctatum* – měřík tečkovaný

R2.1 Vápnitá slatiništi

R2.1 Vápnitá slatiniště BP – Svaz *Caricion davallianae* (také R1.1): *Juncetum subnodulosi*, *Eleocharitetum pauciflorae*, *Valeriano dioicae-Caricetum davallianae*, *Schoenetum nigricantis*, *Seslerietum uliginosae*, *Valeriano simplicifoliae-Caricetum*

Vápnité slatiny a rašelinné louky

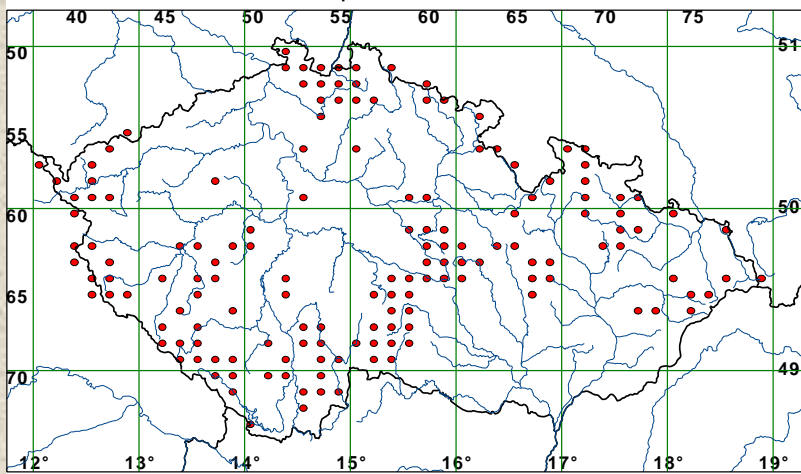
Bylinné patro

- Dg *Blysmus compressus* – skřípinka smáčknutá
 Dg Dm *Carex davalliana* – ostřice Davallova
 Dg *C. hostiana* – ostřice Hostova
 Dg Dm *C. lepidocarpa* – ostřice šupinoplodá
 Dg Dm *Eleocharis quinqueflora* – bahnička chudokvětá
 Dm *Eriophorum latifolium* – suchopýr široolistý
 Dg Dm *Juncus subnodulosus* – sítina uzlíkatá
Ligularia sibirica – popelivka sibiřská
 Dg *Liparis loeselii* – hlízovec Loeselův
 Dm *Molinia caerulea* – bezkoleneček modrý
 Dg *Orchis palustris* – vstavač bahenní
 Dg *Pinguicula bohemica* – tučnice česká
 Dg *P. vulgaris* – tučnice obecná
 Dg Dm *Schoenus ferrugineus* – šášina rezavá
 Dg Dm *S. nigricans* – šášina načernalá
 Dg Dm *Sesleria caerulea* – pěchava slatinná
Taraxacum sect. *Palustria* – pampeliška "bahenní",
 Dg *V. simplicifolia* – kozlík celolistý

Mechorosty

- Dm *Bryum pseudotriquetrum* – prutník hvězdovitý
 Dg Dm *Drepanocladus revolvens* s. lat. – srpnatka závitkolistá
Fissidens adianthoides – krondlovka netíková
Philonotis calcarea – vlahovka vápnomilná

R2.2 Nevápnitá mechová slatiništi

R2.2 Nevápnitá mechová slatiniště BP – Svaz
Caricion fuscae: *Caricetum goodenowii*,
Willemetio-Caricetum paniceae. – Svaz *Caricion*
lasiocarpae: *Drepanoclado revolventis-Caricetum*
lasiocarpae, *Amblystegio scorpioidis-Caricetum*
limosae, *Amblystegio stellati-Caricetum dioicae*,
Drepanoclado revolventis-Caricetum diandrae. –
 Svaz *Caricion demissae*: *Scorpidio-Utricularietum*,
Chrysohypno-Trichophoretum alpini, *Amblystegio*
stellati-Caricetum paniceae. – Svaz
Drepanocladion exannulati: *Calliergo sarmentosi-*
Eriophoretum angustifolii. – Svaz *Sphagno*
warnstorffiani-Tomenthypnion: *Sphagno*
warnstorffiani-Eriophoretum latifolii, *Sphagno-*
Caricetum lasiocarpae, *Sphagno-Caricetum*
appropinquatae, *Sphagno warnstorffiani-*
Caricetum davallianae

Nevápnité slatiny a rašelinné louky

**Zarůstající rašelinné louky R2.2+M1.7+K1
(Hliníř) *Eriophorum angustifolium* –
suchopýr úzkolistý**

**Rašelinná čočka v
komplexu vlhkých luk
T1.5 (Lodhéřov)**

Carex demissa

Bylinné patro

- Dg Dm *Carex canescens* – ostřice šedavá
Dm *C. chordorrhiza* – ostřice šlahounovitá
Dm *C. diandra* – ostřice přioblá
Dg Dm *C. echinata* – ostřice ježatá
Dm *C. lasiocarpa* – ostřice plstnatoplodá
Dm *C. limosa* – ostřice bažinná
Dm *C. nigra* – ostřice obecná
Dm *C. rostrata* – ostřice zobánkatá
Dg Dm *Drosera rotundifolia* – rosnatka okrouhlolistá
Dm *Eriophorum angustifolium* – suchopýr úzkolistý
Dg *E. gracile* – suchopýr štíhlý
Dm *Menyanthes trifoliata* – vachta trojlistá
Dm *Potentilla palustris* – zábělník bahenní

Mechorosty

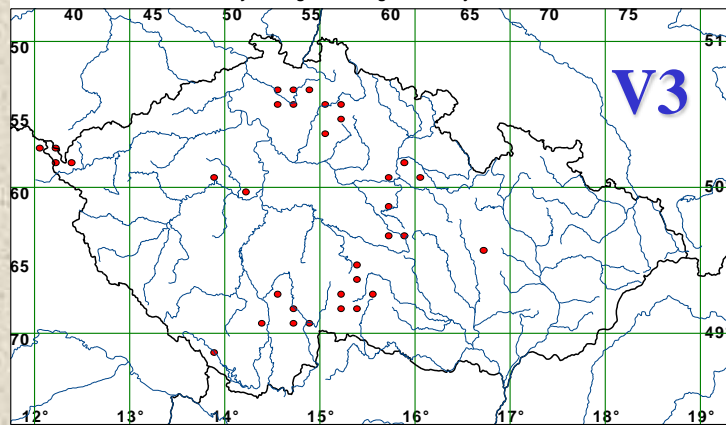
- Aulacomnium palustre* – klamonožka bahenní
Dg *Calliergon stramineum* – bařinatka nažloutlá
Dm *Polytrichum commune* – ploník obecný
P. strictum – ploník tuhý
Dg Dm *Sphagnum capillifolium* – rašeliník ostrolistý
S. contortum – rašeliník modřínový
Dg Dm *S. fallax* – rašeliník křivolistý
Dg Dm *S. flexuosum* – rašeliník odchylný
S. obtusum – rašeliník tupolistý
Dg Dm *S. palustre* – rašeliník člunkolistý
S. papillosum – rašeliník bradavčitý
S. subsecundum – rašeliník jednostranný
S. teres – rašeliník oblý

Sedum villosum

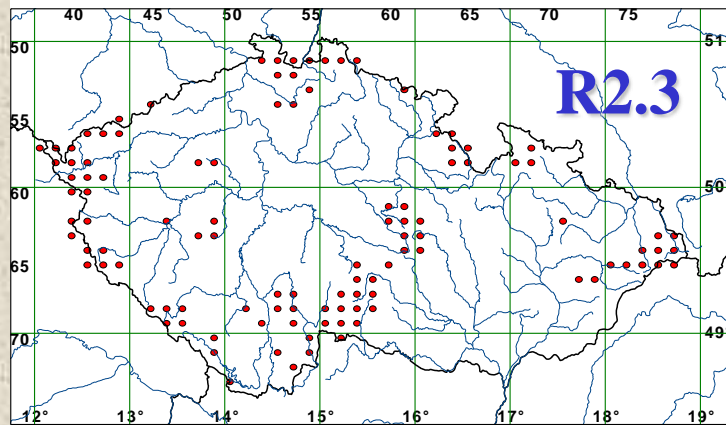
Oligotrofní a přechodová rašeliniště

V3 Makrofytní vegetace oligotrofních jezírek a tůní

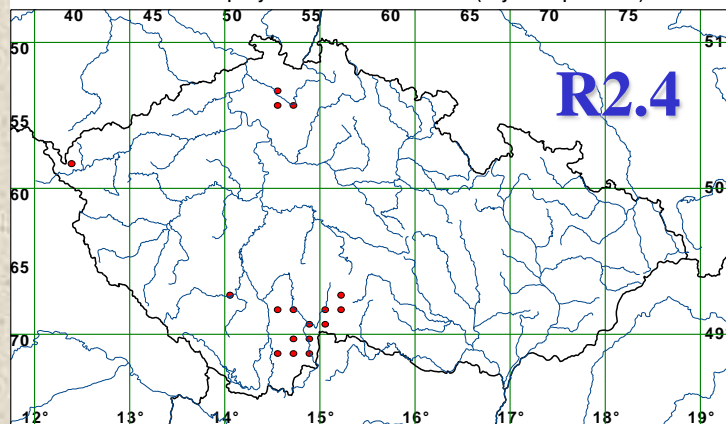
V3 Makrofytní vegetace oligotrofních jezírek a tůní
B – Svaz *Sphagno-Utricularion*: *Sparganietum minimi*, *Scorpidio-Utricularietum minoris*, *Sphagno-Utricularietum intermediae*

R2.3 Přečhodová rašeliništi

R2.3 Přečhodová rašeliniště BP – Svaz *Eriophorion gracilis*: *Agrostio caninae-Caricetum diandrae*, *Carici limosae-Sphagnetum contorti*, *Carici chordorrhizae-Sphagnetum obtusi*, *Phragmito-Caricetum lasiocarpae*. – Svaz *Sphagno recurvi-Caricion canescentis*: *Junco filiformis-Sphagnetum recurvi*, *Polytricho communis-Molinietum coeruleae*, *Carici rostratae-Sphagnetum apiculati*, *Sphagno recurvi-Caricetum limosae*, *Carici filiformis-Sphagnetum apiculati*, *Carici chordorrhizae-Sphagnetum apiculati*

R2.4 Zrašelinělé půdy s hrotnosemenkou bílou (*Rhynchospora alba*)

R2.4 Zrašelinělé půdy s hrotnosemenkou bílou (*Rhynchospora alba*) BP – Svaz *Rhynchosporion albae*: *Sphagno subsecundi-Rhynchosporetum albae*

Přechodová rašelinště vznikla jako minerotrofní na okrajích oligotrofních vod (jezera, dnes např. rybníky, pískovny), zarůstají mokřadními vrbinami, březinami či olšinami

R2.4 Zrašelinělé půdy s hrotnosemenkou bílou (*Rhynchospora alba*)

Bylinné patro

Carex demissa – ostřice skloněná

C. echinata – ostřice ježatá

C. nigra – ostřice obecná

C. panicea – ostřice prosová

C. viridula – ostřice pozdní

Dg *Drosera anglica* – rosnatka anglická

Dg *D. intermedia* – rosnatka prostřední

Dm ***D. rotundifolia* – rosnatka okrouhlolistá**

Hydrocotyle vulgaris – pupečník obecný

Juncus bulbosus – sítina cibulkatá

Dg ***Lycopodiella inundata* – plavuňka zaplavovaná**

Oxycoccus palustris s. lat. – klikva bahenní

Dg Dm *Rhynchospora alba* – hrotnosemenka bílá

Dg Dm ***R. fusca* – hrotnosemenka hnědá**

Utricularia minor – bublinatka menší

Mechorosty

Drepanocladus exannulatus – srpnatka bezkruhá

Dg *D. vernicosus* – srpnatka fermežová

Sphagnum contortum – rašeliník modřínový

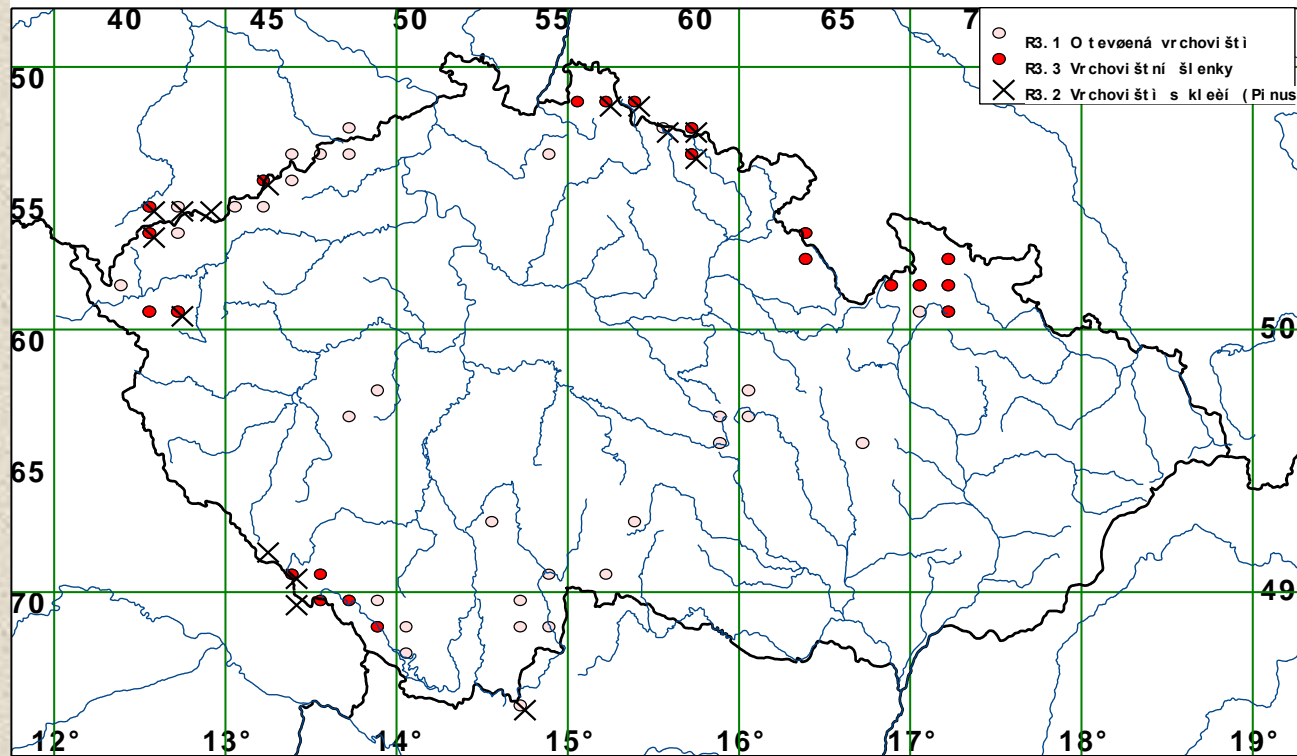
Dg *S. inundatum* – rašeliník splývavý

Dg *S. platyphyllum* – rašeliník širolistý

Dg Dm *S. subsecundum* – rašeliník jednostranný

Vrchoviste

Vrchoviště

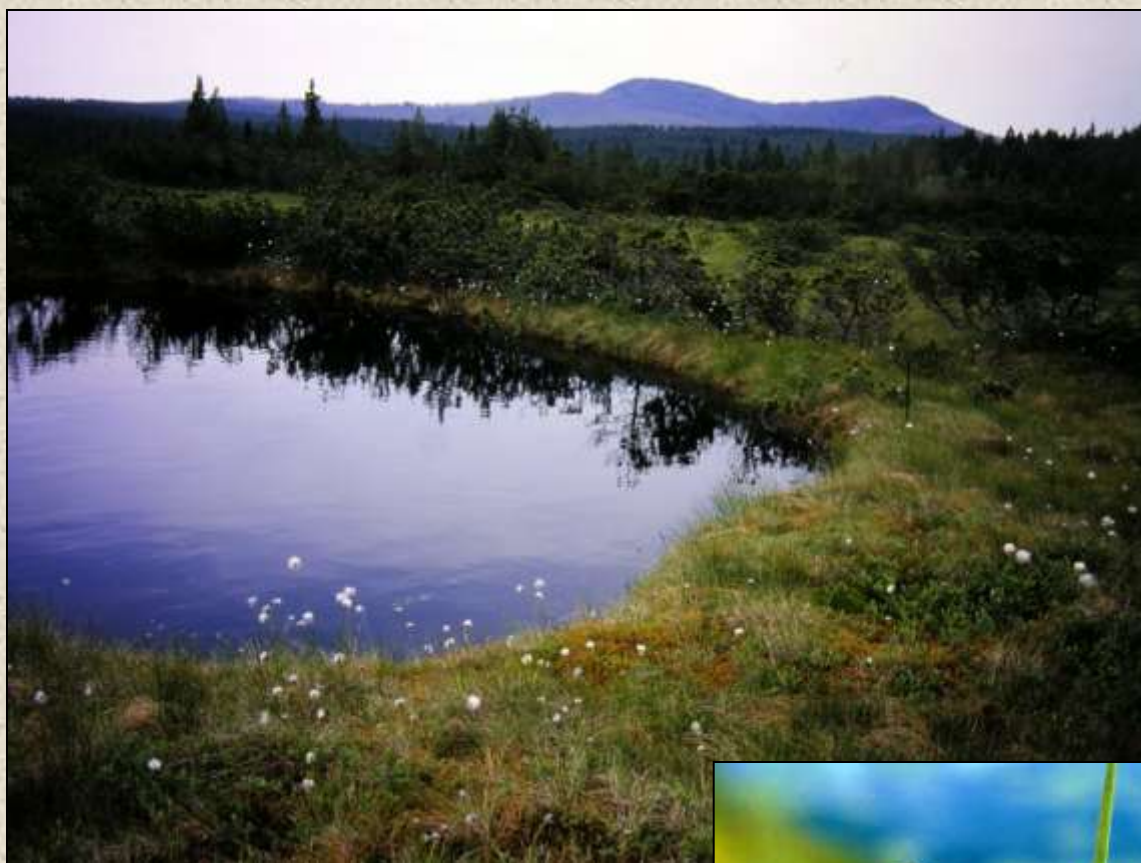
*R3.1 Otevřená vrchoviště BP – Svaz *Oxycocco-Empetrion hermaphroditi* (také R3.2): *Scirpo caespitosi-Sphagnetum compacti*, *Sphagno robusti-Empetretum hermaphroditi*, *Empetro hermaphroditi-Sphagnetum fusci*, *Chamaemoro-Empetretum hermaphroditi*. – Svaz *Sphagnion medii* (také R3.2, R3.4, L10.3 a L10.4): *Eriophoro vaginati-Sphagnetum recurvi*, *Andromedo polifoliae-Sphagnetum magellanicum*. – Svaz *Oxycocco-Ericion* (také R3.4): *Scirpo austriaci-Sphagnetum papillosum*

*R3.2 Vrchoviště s klečí (*Pinus mugo*) BP – Svaz *Oxycocco-Empetrion hermaphroditi* (také R3.1): *Pinomugo-Sphagnetum*, *Chamaemoro-Pinetum mugo*. – Svaz *Sphagnion medii* (také R3.1, R3.4, L10.3 a L10.4): *Pinorotundatae-Sphagnetum* (také L10.4)

*R3.3 Vrchovištní šlenky B – Svaz *Leuko-Scheuchzerion palustris*: *Caricirostratae-Drepanocladetum fluitantis*, *Drepanoclado fluitantis-Caricetum limosae*, *Scheuchzerio-Sphagnetum cuspidati*

Komplexy horských vrchovišť V3 a R3.1+R3.2+R3.3 [+ L9.2]: Krkonoše (Úpská r.), Krušné hory (Velký močál) a Šumava (Rokytecká slat') [náhorní pláně]

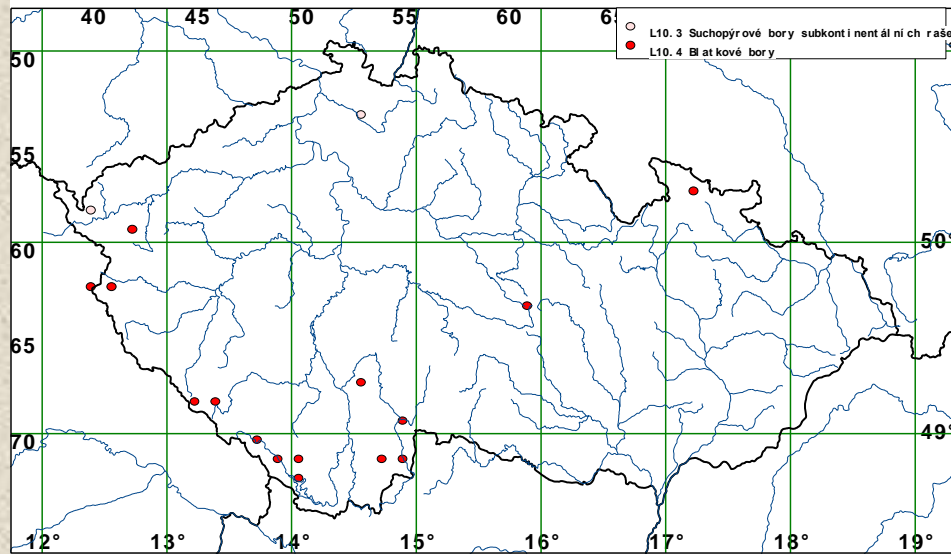
Rokytecká slat' na Šumavě, okraje rašelinných dystrofních jezírek, vlevo: *Leuko-Scheuchzerion palustris*, vpravo: okraj bez vegetace s hrástí porostlou *Trichophorum cespitosum* (vymrzání)

Submontánní vrchoviště V3 + R3.1 + R3.4 (foto) + L10.2 + L10.4 (Červené blato)

L103 L104

Rašelinné bory

*L10.3 Suchopýrové bory kontinentálních rašelinišť BLP – Svaz *Sphagnion medii* (také R3.1, R3.2, R3.4 a L10.4): *Eriophoro vaginati-Pinetum sylvestris*

*L10.4 Blatkové bory BLP – Svaz *Sphagnion medii* (R3.1, R3.2, R3.4 a L10.3): *Pino rotundatae-Sphagnetum* (R3.2). – Svaz *Dicrano-Pinion* (také L8.1 a L10.2): *Vaccinio uliginosi-Pinetum rotundatae*

Degradovaná vrchoviště

R3.4 Degradovaná vrchoviště P – Fragmenty svazů *Sphagnion medii* (také R3.1, R3.2, L10.3 a L10.4) a *Oxycocco-Ericion* (také R3.1)

Druhotné ruderalní porosty na odtěženém rašeliníšti u Krvavého rybníka

**Revitalizace odtěženého rašeliníště
Soumarský most**

